

Список використаних джерел

1. Алексеев С. С. Право: азбука-теория-философия: опыт комплексного исследования. Москва : Статут, 1999. 712 с.
2. Savignz K- Szstem des heutigen römischen Rechts. Bd. I, 1840. 525 S.
3. Черданцев А. Ф. Толкование права и договора. Москва : Юнити-Дана, 2003. 381 с.
4. Біла книга з реформування української юридичної освіти (за матеріалами міжнародної науково-практичної конференції «Європеїзація української юридичної освіти: німецько-український досвід» (м. Київ, 21 і 22 лист. 2014 р.) / Упоряд. : Р. Мельник, О. Шаблій, Б. Шлоер. Київ : Корпорація «Науковий парк Київський університет імені Тараса Шевченка»; Панов, 2015. 360 с.
5. Німецька методика права : навч. посіб./ Соколов Е., Роснер С., Мельник Р. Херсон : Гельветика, 2019. 136 с.
6. Гадамер Г.-Г. Истина и метод: Основы философской герменевтики / пер. с нем.; общ. ред. и вступ. ст. Б. Н. Бессонова. Москва : Прогресс, 1988. 704 с.
7. Мінченко О. В. Загальнотеоретичні та методологічні засади системи юридико-лінгвістичних знань : монографія / Національна академія внутрішніх справ. Київ : Національна академія прокуратури України, 2019. 384 с.

Мозоль Наталія Іванівна,
*доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В СТРУКТУРІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ

Процес стандартизації освіти спрямований на встановлення норм, правил і вимог до освіти та її результатів з метою досягнення оптимальної впорядкованості та цілісності. Стандартизація є засобом організації діяльності, що дозволяє зокрема визначити етапи пізнання на шляху до очікуваного результату, передбачити процедуру діяльності, корегувати мету, процес і результат освіти.

Різні аспекти проблеми стандартизації освіти висвітлені у численних працях та зарубіжних та вітчизняних учених: Х. Фрайя, С. Кетеріджв, С. Маршала, Л. Ващенко, Д. Дзвінчук, О. Другова, М. Згуровського, Г. Зелінської, В. Кременя, В. Куценко, Т. Лукіної, С. Ніколаєнка, А. Сбруєвої та ін.

В умовах реформування вітчизняної системи освіти, зокрема впровадження

нових стандартів, утвердження інноваційних форм, методів та технологій навчання, переорієнтації знанняєвого спрямування на компетентнісне, спостерігається її наближення до світових стандартів. На законодавчому рівні дефініцію «державний стандарт освіти» в Україні було запроваджено в 1991 р. статтею 15 «Державні стандарти освіти» Закону України «Про освіту».

Юридичний напрям освіти є одним із найбільш важливих, оскільки забезпечує підготовку правознавців (юристів) до роботи в державному апараті, судах, адвокатурі, народному господарстві, правоохоронних органах [3, с. 301]. Юридична освіта, з одного боку, є частиною правової культури суспільства, з іншого ж – є частиною системи вищої професійної освіти країни.

Вища юридична освіта тісно взаємодіє з політичними, економічними, культурними і соціальними системами. У цих умовах вища юридична освіта не може бути пасивною, а повинна істотно й динамічно впливати на навколишнє середовище, формуючи цивілізоване демократичне правове поле. Однак недостатній рівень розвитку вітчизняної юридичної освіти, що є визначальним чинником стабільної правової системи держави, становить значні перешкоди для розвитку нашого суспільства, без вирішення яких залишається нерозв'язаною ціла низка проблем, пов'язаних із поглибленням демократичних реформ, гуманізацією соціальної політики країни, подоланням кризового стану.

Відтак, утвердження України як правової держави зумовлює необхідність розробки єдиної Концепції розвитку юридичної освіти. Над проектом Концепції реформування юридичної освіти працювали як фахівці Міністерства освіти та науки, так і Міністерством юстиції – представники закладів вищої освіти, громадських організацій, експерти міжнародних програм із реформування юридичної освіти в Україні.

Оприлюднений у травні 2019 р. проект документу метою юридичної освіти визначає «формування компетентностей, необхідних для розуміння природи і функцій права, змісту теоретичних засад (доктрин), принципів і основних юридичних інститутів, застосування права, а також меж юридичного регулювання різних суспільних відносин» [1]. Компетентність юриста розуміємо як наявність спеціальних теоретичних і практичних знань правового характеру, навичок та вмінь, професійного досвіду, володіння, вміннями й навичками, що дозволяють повно, точно, ефективно якісно й кваліфіковано здійснювати професійну діяльність.

У Концепції наголошено на невідповідності змісту юридичної освіти і якості підготовки в правничих школах сучасним вимогам ринку праці та суспільним викликам. Згідно розробленого проекту документу, здобувачі юридичної освіти повинні бути готові до захисту прав людини та основоположних свобод, утвердження верховенства права, будучи відданими принципам людської та професійної гідності, справедливості, рівності, неупередженості, незалежності, співпереживання та дотримання високих етичних стандартів. Тому важливим є встановлення відповідності юридичної освіти до ціннісних орієнтирів, здобутків сучасної юридичної освіти, а саме філософської інтеграції знань про державу і право. Різновекторний освітній процес необхідно гармонізувати, зорієнтувати на розширення світогляду

здобувачів вищої освіти, розвиток їхніх розумових здібностей та критичного мислення, виховання ціннісного ставлення до прав і свобод людини та верховенства права, уміння застосовувати здобуті знання для правового захисту законних інтересів громадян.

Визначені цінності є суголосними з поняттям соціальної справедливості як «обумовленої природним правом загальнолюдської цінності, що представляє собою захищені законом і демократичним устроєм рівні можливості доступу кожної людини до всіх соціальних благ та інших життєвих цінностей, а також розподіл і законне їх використання з урахуванням гідності людини та власного вкладу в суспільство» [2, с. 14].

Таким чином, удосконалення системи вищої юридичної освіти має відбуватися із урахуванням специфіки правового регулювання суспільних відносин, соціальної спрямованості права, забезпечувати висвітлення права зі світоглядних позицій. Оскільки професія юриста охоплює широкий спектр соціально-економічної діяльності, підготовка майбутніх фахівців у закладах вищої освіти має бути зорієнтована на реалізацію повсякденних суспільно-політичних, економічних правових потреб громадян.

Основними завданнями закладів вищої юридичної освіти повинно стати спрямування зусиль професорсько-викладацького складу для досягнення високого рівня як теоретичних знань, так і практичних навичок здобувачів. Задля цього необхідно забезпечувати посилену практичну наповнюваність навчальних планів, проведення практичних занять, залучати здобувачів освіти до набуття практичних навичок. Перед науково-педагогічними працівниками постає завдання глибокого оволодіння не лише необхідними фаховими знаннями, а й вміннями організації освітнього процесу з використанням ефективних інноваційних технологій.

Згідно висновку фахівців МОН України, зроблених після проведеного дослідження стану юридичної освіти в Україні в 2018 р., цінність диплома про вищу юридичну освіту в Україні девальвована наявністю на ринку праці великої кількості дипломованих фахівців, що мають дуже низьку кваліфікацію, і яких не можна розрізнити за дипломом. Роботодавець не може орієнтуватися на наявність диплома державного зразка як підтвердження наявності мінімального рівня компетенцій, не може повністю покладатися на факт диплома наявності диплома закладу вищої юридичної освіти, оскільки занадто різним є рівень випускників, які навчалися за кошти бюджету і випускників, які навчалися за кошти фізичних і юридичних осіб [3, с. 71].

Держава має гарантувати наявність у власника диплома державного зразка певного рівня компетенцій, що, враховуючи утвердження автономії закладів освіти, можливо лише у разі встановлення стандарту освітньо-професійної програми бакалаврського та магістерського рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право». Лише уніфіковані механізми державної регуляції можуть гарантувати спільний для всіх правничих шкіл мінімальний рівень знань, умінь та компетенцій здобувачів вищої юридичної освіти.

Акцентуємо на необхідності узгодження української системи вищої юридичної освіти з європейськими та світовими освітніми стандартами. Згідно з

вимогами таких стандартів слід сформувати новий зміст вищої юридичної освіти шляхом проведення відповідних організаційних заходів, зорієнтованих на реалізацію змісту освіти через кадрове та навчально-методичне забезпечення, матеріально-технічну базу, систему доступу та моніторинг рівня формування компетентностей майбутніх фахівців. Прийняття стратегічних нормативних документів щодо вищої юридичної освіти в Україні забезпечить умови для надання якісних освітніх послуг.

Список використаних джерел

1. Концепція розвитку юридичної освіти (проект) Електронний ресурс. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/konceptsiya-vdoskonalennya-pravnichoyi-yuridichnoyi-osviti-dlya-fahovoyi-pidgotovki-pravnika>.
2. Мозоль Н. І. Роль соціальної справедливості у забезпеченні соціально-економічних прав людини і громадянина в Українській державі : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.12. Київ, 2009. 16 с.
3. Стан юридичної освіти в Україні. Аналітичне дослідження за результатами освітніх вимірювань. Київ : Ваїте, 2018. 168 с.
4. Юридичні терміни. Тлумачний словник / В. Гончаренко, А. Андрушко, Г. Базан та ін.; за ред. В. Гончаренка. 2-ге вид., стереотипні. Київ : Либідь, 2004. 320 с.

Мороз Віталій Васильович,
*здобувач ступеня вищої освіти магістр
Навчально-наукового інституту
заочного та дистанційного навчання
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
Кривицький Юрій Віталійович,
доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ ЮРИДИЧНОЮ ОСВІТОЮ ТА ЮРИДИЧНОЮ ПРОФЕСІЄЮ

Незважаючи на відсутність «еталона» вищої юридичної освіти та розмаїття систем підготовки юристів у Європі, вищі юридичні школи в різних європейських країнах мають певні спільні риси, зумовлені низкою чинників. Головною спільною рисою є практичне спрямування освітнього процесу та чітко означена професійна орієнтація юридичної освіти. Такий підхід обумовлюють